Costel BABOŞ

POVESTIND ÎN DRUM SPRE OGLINDA

1. Despre Oglinda

-... o lume paralelă, rosti cel ce tăcuse până atunci. Fără să necheze. Căci, cu adevărat, omul acesta avea o mutră de cal.

2. Suzana Vrăjitoarea

Îşi încleştase degetele în braţul meu.

- Trebuie să mă înţelegi, îmi spunea, tu nu eşti ca ceilalţi, te-am mirosit de cum te-am văzut.

Mie mi se părea că toată lumea se uita după noi şi ne arăta cu degetul, spunând: se duc în lan, se duc în porumb. Lanul de porumb fremăta sub adierea blândă a vântului, iar soarele ne pocnea în creştetul capului.

- Te-am mirosit de cum te-am văzut.

Mie mi se părea că toată lumea ne urmărea cu privirea.

- Şi ce-ţi pasă?

Tulpinile erau mai înalte decât noi, de parcă lanul ar fi fost irigat şi prăşit, deşi, pe de altă parte, erau o grămadă de buruieni acolo, iar unde nu erau buruieni se vedea pământul plesnit de secetă şi bătătorit.

- Trebuie să înţelegi, îmi spunea. Fiindcă tu eşti altfel. Cu tine o să-mi placă. Am mai făcut-o şi cu alţii; dar numai atunci când nu mai rezistam. Aşa cum nici tu nu mai rezişti acum. De-aceea, te rog, nu şovăi.

De unde ştia că şovăiam?

- Pe urmă, îmi era greaţă. Mă apuca aşa o greaţă că vomitam. Iar uneori nu simţeam nimic, nu reuşeam să mă descarc; atunci îmi venea să urlu şi să-l iau pe individ la bătaie; mă înfuriam şi-mi venea să-i scot ochii.

Îşi încleştase degetele în braţul meu şi mă împingea uşor înainte.

Aş fi vrut să renunţ. Şi s-o iau la goană. Dar nu mă puteam hotărî. Prin cap îmi treceau tot felul de gânduri, ca nişte fulgere.

Mici, ascuţite, alunecoase. Mă întrebam, dacă e nebună, oare nu sunt eu mai nebun decât ea? Dacă şi ceilalţi sunt nebuni, nu sunt eu mai nebun decât ei?

Şi totuşi nu protestam; mă lăsam împins uşor înainte, printre tulpini. Aveam senzaţia că zeci de ochi ne pândeau; spionându-ne, bătându-şi joc

de noi şi râzând, arĂtându-ne cu degetul prin porumbul înalt, viguros, neudat, neprăşit.

Aş fi vrut să renunţ la provocarea ei şi să-i spun că asta e, nu-mi place să fac dragoste cu senzaţia că sunt urmărit de parcă aş face-o pe o scenă de teatru, şi, în afară de asta, era atât de urâtă şi de bătrână încât, încât...

Dar nu i-am spus nimic. Nu m-am împotrivit cu nimic. Aş fi putut s-o fac. N-am făcut-o. Nu ştiu de ce.

3. O Poveste

- Pot, întrebă cel ce părea răstignit, să spun şi eu o poveste?

Şi pentru că nimeni nu-i răspunse, continuă:

- Tot ceva în legătură cu... asta, pentru că mi-aţi amintit de psihiatrie, domnule, mi se adresă.

M-am grăbit să-l încurajez:

- Sigur, sigur că puteţi.

- Suntem chiar curioşi să... adăugă femeia cu eşarfă, oprindu-se încurcată la mijlocul frazei.

- Desigur, fu de acord bărbosul, pufăind din ţigară şi mângâind-o pe femeie cu privirea, trece timpul mai repede şi nici nu neplictisim. După care i se adresă celui ce părea răstignit: puteţi începe, domnule.

4. Suzana Vrăjitoarea

Răspuns:

pe Suzana am cunoscut-o în acel sanatoriu de alienaţi mintali; stătea pe o bancă, singură, într-o tăcere şi aşteptare provocatoare; îşi ridicase un genunchi sub bărbie, lăsându-şi pulpa piciorului dezvelită până sus, aproape de încheietură. Câteva şuviţe din părul încărunţit îi cădeau pe fruntea plină de riduri, pe ochii încercănaţi.

Întrebare:

Ce vârstă avea Suzana când aţi cunoscut-o?

Răspuns:

nu ştiu. Şi cred că nici Suzana nu ştia. Nu-şi amintea nici măcar de câţi ani era internată. O singură dată am vorbit despre asta, oscila între 50 şi 52; după părerea mea, însă, cred că era mult mai aproape de 60. Privind-o superficial, ai fi fost tentat să-i dai şi 70. Repet cuvântul „superficial”,

pentru că, în realitate, trupul îi era încă destul de viguros şi energic; n-am auzit-o niciodată plângându-se de dureri specifice bătrâneţii.

Întrebare:

ce v-a atras la ea? Există persoane care sunt de părere că aţi fost victima unor influenţe oculte, o teorie la modă.

Răspuns:

totul a pornit de la prima noastră întâlnire, atunci când am observat-o stând singură pe bancă. Privind-o, am simţit un impuls sexual neaşteptat, ceva pornind din interior şi manifestându-se, brusc, în afară. Priveam ca hipnotizat ceea ce Suzana voia să arate, mie, sau oricui altcuiva care s-ar fi nimerit să treacă, îmi dădeam seama că mi se întâmplă ceva neobişnuit, doar mai văzusem femei, mult mai tinere, mai frumoase, mă şi culcasem cu unele din ele; şi chiar dacă Suzana nu purta chilot, lăsându-şi sexul la vedere, negru, aproape triunghiular, eram familiarizat, căci pictasem vreme îndelungată după modele goale.

Întrebare:

ce v-a determinat să pictaţi acelaşi subiect în toate pânzele dumneavoastră?

Răspuns:

după atâţia ani, mi-e greu să redau totul în amănunt. Îmi amintesc doar senzaţia, de parcă cineva m-ar fi împins, cu forţa, să mă aşez pe bancă alături de ea. O mână nevăzută a cărei materialitate aproape că am perceput-o. Şi îmi amintesc cum mi-am scos din buzunar o ţigară, maşinal, şi cum mi-am aprins-o, şi cum am mai inspirat fumul, alburiu, filtrându-l încet prin plămâni, încercând să câştig timp pentru a judeca. Şi cum gândurile mi se înghesuiau în cap; şi capul, gata să-mi plesnească; şi cum, de parcă toate astea n-ar fi fost de-ajuns, starea aceea de excitaţie creştea în mine necontenit.

Întrebare:

care era programul dumneavoastră zilnic, exceptându-l, desigur, pe cel obligatoriu?

Răspuns:

era o dimineaţă senină de iulie, în curând soarele avea să devină tot mai

canicular, gândul mă ducea la atelierul sanatoriului, cu răcoarea sa atât de plăcută şi relaxantă, şi nu înţelegeam ce anume mă reţinea să plec şi ce anume mă făcea să rămân pe banca aceea de lemn, alături de ea. Îmi vine să cred că există lucruri, sau fenomene, cum vreţi să le spuneţi, ce ţi se relevă fără să mai ai nevoie de vreo demonstraţie, pe care le simţi pur şi simplu. Aşa cum, de pildă, li se întâmplă unor jucători de şah. Ei nu pot prevedea în timpul partidei toate variantele posibile ce vor deriva din mutarea pe care o fac, dar intuiesc că e bună, chiar dacă, aparent, sfidează logica jocului.

Întrebare:

sunteţi o fire timidă?

Răspuns:

da. Îmi frecam cu nervozitate palmele de marginea băncii, trecuse mai bine de o oră de când stăteam aşa, fără să ne spunem nimic; şi atunci Suzana m-a întrebat: eşti timid?

Întrebare?

când aţi început s-o folosiţi pe Suzana ca model?

Răspuns:

ne-am ridicat şi am început să ne plimbăm pe alee. Ajunsesem, deja, într-o stare de supraexcitare, nu mai suportam, iar Suzana era consştientă de tot ce mi se întâmplă pentru că, la un moment dat, mi-a atins cu vârful degetelor pantalonii în locul cel mai fierbinte. Pe moment, am crezut că o să-mi dau drumul pe mine.

5. O poveste

- Pot, întrebă cel ce părea răstignit, să spun şi eu o poveste?

Şi, pentru că nimeni nu-i răspunse, continuă.

6. Povesteşte femeia cu eşarfă

Zgribulindu-se de frig, femeia îşi îmbrăcă pardesiul, strângându-şi-l cu putere pe umerii slăbănogi şi înguşti şi osoşi.

Şi începu:

- Eram în prima zi a unui nou an şcolar. Mai mult chiar, preluam o nouă promoţie de copii, de care urma să mă ocup patru ani de zile, aşa cum făcusem şi până atunci cu ciclurile precedente.

Atmosfera era sărbătorească.

Copii, le-am spus micilor mei şcolari, aceasta este o zi deosebită, să n-o uitaţi niciodată!

I-am dus în sala de curs pentru a ne familiariza unii cu alţii, iar ei m-au urmat, puţin speriaţi că trebuiau să se despartă de părinţi; lucru firesc, la care mă şi aşteptam de altfel. De-aceea şi pregătisem clasa în mod festiv, aranjând din vreme abecedarele pe bănci, câte unul în dreptul fiecărui loc, şi, în afară de asta, împânzisem totul cu flori şi hârtie colorată.

I-am aşezat apoi, în ordinea înălţimii, pe perechi: o fată un băiat, o fată un băiat.

7. O poveste

- Pot, întrebă cel ce părea răstignit, să spun şi eu o poveste?

- Sigur că poţi.

- Ba chiar te rugăm!

- Aveţi dreptate, mai trece şi timpul.

- Atunci, pot să-i dau drumul?

- Sigur că poţi.

- Ba chiar te rugăm!

- Aveţi dreptate, mai trece şi timpul.

8. Povesteşte femeia cu eşarfă

Femeia îşi potrivi mai bine pardesiul pe umerii înguşti şi osoşi. Şi continuă:

- Problema e să-i iei pe copii cât mai uşor cu putinţă. Întotdeauna am procedat aşa cu clasele întâi. Le vorbeam despre şcoală, explicându-le că e tot un joc, o prelungire, de fapt, a jocului din grădiniţă.

„Ne vom juca de-a venitul la şcoală fără să întârziem, le-am spus. Ne vom juca de-a mersul pe coridoarele şi de-a intratul pe uşă făcând cât mai puţin zgomot. Ne vom juca de-a păstratul curăţeniei şi îngrijitul mobilierului din clasă. Iar mai târziu, ne vom juca de-a scrisul şi cititul, de-a socotitul, de-a învăţatul poeziilor şi-al ghicitorilor.”

Şi, pentru a le exemplifica atunci, pe loc, cum e cu aceste jocuri, le-am propus să ne jucăm de-a întrebările şi răspunsurile, în felul acesta, într-un timp relativ scurt, reuşind să aflu o mulţime de lucruri despre ei; şi totul a

decurs normal, ca şi-n atâtea alte dăţi, până când l-am remarcat pe Omuleţ.

Aici Femeia cu eşarfă oftă.

- Omuleţ...

Oftă din nou.

Îşi plimbă de câteva ori degetele prin păr, privindu-ne pe fiecare în parte, dar nu în ochi, ci, cumva, în fundul de ochi. Reluă apoi cu vocea uşor gâtuită:

- Omuleţ. Numele îi venea ca o mănuşă. Era mic şi negricios; părea, mai degrabă, ieşit de curând dintr-o găoace decât apt să înceapă şcoala. Şi cu toate acestea... Vreau să spun că avea un fel de a se mişca şi de a te privi care te făcea să crezi că e foarte stăpân pe sine. Avea... avea aerul unui matur în miniatură. Nu ştiu... cum să vă explic...

- Nici nu e nevoie, interveni bărbosul, sesizând o nouă poticneală. Înţelegem foarte bine. Mie, personal, îmi place să vă ascult, mai adăugă curtenitor.

Însă femeia nu-i sesiză intervenţia. Continuă cu aceeaşi voce, în parte crispată, în parte melancolică.

- M-am apropiat de el şi i-am aşezat mâna pe creştetul capului. Fără să bănuiesc vreo clipă ce clocotea în capul său disproporţionat de mic în comparaţie cu al altora de vârsta lui. Şi fără să bănuiesc vreo clipă cât de mult avea să-mi marcheze copilul acesta viaţa ulterioară. Cât de mult avea să mi-o schimbe şi să mi-o influenţeze. Ca să nu spun mai mult. Şi, pentru că nu ştiam şi nici nu bănuiam ce avea să urmeze, am continuat să-l mângâi, aşa cum faci cu un pisoi poznaş pe care-l îndrăgeşti tocmai pentru poznele sale. Căci, într-un fel, făcuse şi Omuleţ o poznă. Mi-a spus că nu are decât un nume, iar la observaţia mea că s-ar putea să-l fi uitat pe celălalt, mi-a replicat, aproape cu îndrâjire, că n-a uitat, pentru că el nu uită nimic din ceea ce învaţă, Omuleţ fiind numele care i-a plăcut lui şi pe care singur şi l-a ales chiar după ce s-a născut. Am izbucnit, pur şi simplu, în râs, căci niciodată până atunci nu mi se mai întâmplase să aud o asemenea născocire din gura unui copil.

„Hei, poznaşule!” i-am spus, ciufulindu-i părul.

Acest lucru m-a şi determinat să continui cu jocul de-a întrebările, joc pe

care, pe nesimţite, Omuleţ avea să-l transforme în ceva atât de serios încât să-mi provoace insomniile şi stările depresive descrise la început.

În ceea ce priveşte conversaţia noastră din acea primă zi de şcoală, v-o pot relata aproape cu exactitate.

L-am întrebat pe Omuleţ:

„Nu cumva ştii să ne spui şi o poezie?"

„Ba da, a răspuns el, ştiu să spun multe poezii."

„Ia te uită, foarte frumos. Şi cam câte poezii ştii?"

„Peste o sută."

„O sută?"

Primul gând a fost că exagera din necunoaşterea cifrei.

„Dar o sută e neînchipuit de mult când se referă la poezii memorate. Ştii cât este o sută?" A răspuns fără nici o ezitare: „Sigur, este de zece ori câte zece." Cu claritate, cu siguranţă, cu promptitudine. Vedeţi, ni se adresă Femeia cu eşarfă, mai avusesem şi în alte serii copii care veneau în clasa întâi ştiind, deja, să scrie şi să citească, ba chiar să şi socotească; unii folosindu-se chiar de tabla înmulţirii. Ceea ce a urmat, însă, a ieşit din tiparul obişnuitului. L-am rugat să spună o poezie din cele „o sută", una care-i plăcea lui mai mult, iar el, cu toată seriozitatea (în paranteză fie spus, începuse să cam sperie cu seriozitatea-i infantilă), a ţinut să sublinieze, apăsând pe cuvinte, că-i plac toate poeziile pe care le ştie, de aceea le şi învăţase, dar, dacă nu aveam nici o obiecţie, ar dori să recite una pe care a compus-o el. Am reţinut cuvântul „obiecţie", cuvânt pe care preşcolarii nu-l întrebuinţează în vorbirea lor curentă; şi „compus", nu pentru că la o vârstă atât de fragedă nu se poate neapărat compune, ci pentru că aceste cazuri sunt extrem de rare; eu, cel puţin, nu le mai întâlnisem. De regulă, la şapte ani nu se compune, ci se memorează, se imită, se repetă.

„Bine'nţeles că n-am nici o obiecţie, l-am asigurat, ba chiar te invit să o faci. Copii! i-am atenţionat pe ceilalţi, vă rog să-l ascultaţi pe colegul vostru care ne va recita o poezie compusă de el."

Am... notat această poezie, se bâlbâi Femeia cu eşarfă, începând să scotocească prin poşetă. A, uite că am găsit-o.

Ne-o flutură prin faţa ochilor.

- Aş dori să v-o citesc. Aţi putea înţelege mai bine ce am simţit atunci. Sper că... sper că n-aveţi nimic împotrivă? Face parte, vă sigur, din povestire.

- A, nu. Nici un fel de împotrivire, o încurajă bărbosul. Ba chiar vă invit să o faceţi, asta ca să fiu în ton cu, adăugă, zâmbind cu subînţeles din colţurile gurii.

- Poate domnii ceilalţi? mai şovăi Femeia cu eşarfă.

- Dimpotrivă, am intervenit, aţi reuşit, în cele din urmă, să ne faceţi curioşi.

- Da, da, afirmară şi ceilalţi.

Numai bărbatul de lângă uşă, cel cu faţa prelungă şi cabalină, îşi manifestă acordul printr-o uşoară înclinare a capului. De altfel, până atunci nu scosese nici un cuvânt, singurul semn al participării sale la discuţiile din compartiment fiind aceste gesticulaţii cu capul, din cauza cărora asemănarea sa cu un cal părea de-a dreptul izbitoare.

- Atunci... exclamă femeia, potrivindu-şi mai bine pardesiul pe umerii înguşti şi slăbănogi şi osoşi. Şi citi:

EXOD

Regele Alb încălecă pe cal şi plecă

Şi nu se mai întoarse.

Regele Roşu încălecă şi el pe un cal. Şi dus a fost ca şi celălalt.

Regele Verde a fost ceva mai precaut şi-a ales un cal ceva mai bun.

Şi nu s-a mai întors.

Dracul îi duce pe toţi şi nu mai aduce pe nici unul filosofă

Regele Albastru-deschis în timp ce îşi înşeua calul.

Odată şi-odată, spuse, trebuie să se termine şi mai spuse altfel habar n-am ce-o să se mai întâmple.

Nu s-a întâmplat mare lucru şi nici regele nu s-a mai întors.

Nu înţeleg se plânse Regele Negru-de-mânie unde-au plecat blestemaţii de regi.

Şi căzu pe gânduri în mijlocul galopului.

Nimeni nu l-a mai văzut nici până-n ziua de azi.

Mezinul n-a cumpănit prea mult ce cal să aleagă numai betegit să nu fie

gândi Regele-cel-fără-de-culoare şi porni conştient de răspunderea sa.

Şi nu s-a mai întors.

Hai să o numim o întâmplare a întâmplării sau mai bine tragedia celor şapte regi i-am propus armăsarului care, fiind de acord, nechează a drum lung.

După un scurt moment de tăcere, Femeia cu eşarfă reluă tulburată:

- Mărturisesc că mă aşteptasem să aud o poezioară dintr-acelea cu ursuleţi şi pisicuţe sau ceva de genul acesta. Mă aşteptam la ceva scurt, simplu şi rimat, chiar la o poezioară cunoscută deja. În nici un caz la ceva serios şi în vers alb pe deasupra. Am exclus din capul locului posibilitatea să o fi compus Omuleţ, cu toate că nu cunoşteam piesa, dar nu i-am făcut, desigur, nici o observaţie în acest sens; aş fi stricat farmecul degajat din modul în care interpretase poezia. De fapt, acest lucru m-a şocat în aceeaşi măsură ca şi textul în sine, ales de el.

9. Suzana Vrăjitoarea

Răspuns:

în afară de dragoste şi pictură se mai puteau face o mulţime de alte lucruri. Programul, aşa zis obligatoriu, era destul de flexibil în acest sens. Să nu uităm că era, totuşi, un sanatoriu şi nu o puşcărie.

Răspuns:

da.

Răspuns:

depinde din ce punct de vedere. E-adevărat, în cei zece ani m-am frustrat singur de unele avantaje, dar nu am pierdut, aşa cum susţineţi, legătura cu civilizaţia. Chiar dacă am întâmpinat unele greutăţi cu reintegrarea mea în viaţa din afară. Dar să nu uităm compensaţiile. Aţi omis, probabil în mod intenţionat, faptul că aveţi ocazia să-mi luaţi un interviu.

Răspuns:

nu.

Răspuns:

1. Nu răspund la întrebarea numărul unu.

2. Despre sinuciderea Suzanei s-a scris şi aşa mult. În general, s-a mers pe ideea gestului sublim. Eu unul nu împărtăşesc această opinie. Suzana a

fost internată în sanatoriu pe viaţă. Ca nebună irecuperabilă. Nu înţeleg de ce acum se caută tot felul de sensuri în sinuciderea unei nebune. Dumneavoastră înţelegeţi cumva? Adevărul? Vă place să jonglaţi cu tot felul de cuvinte pretenţioase. Oare nu voi, ziariştii, sunteţi cei mai mari mincinoşi? Scrieţi atunci că a fost un gest al disperării. Atât.

Răspuns:

nu.

Răspuns:

nu e un zvon. Se pare că nu citiţi articolele confraţilor dumneavoastră. Am declarat în urmă cu doi ani, într-un interviu din presa locală, că voi renunţa la pictură. Între declaraţie şi accidentul survenit mai târziu, în urma căruia mi-am pierdut degetele de la mâna dreaptă, nu există nici o legătură, nici o acţiune premeditată. Nu sunt răspunzător dacă, în urma acestui fapt, valoarea pânzelor mele a crescut cu mai multe procente.

Răspuns:

nu.

Răspuns:

da.

Răspuns:

nu.

Răspuns:

da.

10. Galbeni, albi, albaştri

Plouă cu înverşunare. De patru, de cinci zile? Cerul pare că s-a despicat în două, şi apa nu mai poate fi stăvilită.

- Dacă-mi permiteţi, mi-aş aprinde o ţigară.

- Ar fi singurul lucru uscat din întreaga încăpere, glumesc.

O umezală rece şi cleioasă umple spaţiile, pătrunzându-ne pe nesimţite în haine şi încălţăminte, infiltrându-ni-se în oase şi articulaţii.

- E un obicei de care nu mă pot dezbăra, reia bărbosul în chip de scuză. Când povestesc, sau când lecturez ceva, simt tot timpul nevoia să scot fum pe nas şi pe gură.

Observaţia îmi scapă fără să vreau:

- Din câte ştiu, fumatul nu-i un obicei, ci un viciu.

- Dar cine a vorbit de fumat? se miră el, spuneam doar că-mi place să scot fum, să pufăi adică.

- În cazul acesta ar trebui să folosiţi pipă, intervine cel cu ochelarii fumurii.

- Da, m-am gândit şi eu, dar prezintă prea multe inconveniente.

- Dumnezeule, cât o să mai ţină ploaia asta? întrebă Femeia cu eşarfă pentru a schimba vorba; se pare că nu-i plac discuţiile tipic masculine.

Scârţâind prelung, trenul opreşte. Privesc prin fereastra compartimentului şi nu văd la doi paşi. Clădirile par nişte umbre uriaşe pe verticală, cu marginile zimţate.

- Plouă ca-ntr-un apocalips, remarcă cineva.

Stropii mari şi deşi se lovesc de geam scoţând un răpăit caracteristic. Zgomotul provocat de ei mă trimite cu gândul la buletinul meteorologic care prognozase soare pe toată săptămâna în curs.

- Vremea asta cenuşie şi tristă, murmură bărbosul fără ca, totuşi, să folosească un ton afectat, îmi aminteşte de propria-mi copilărie.

Apoi tace din nou.

- Oh, copilăria! se entuziasmă subit Femeia cu eşarfă. Povestiţi-ne ceva despre copilăria dumneavoastră. Trebuie să fie interesant.

- Dar nu-i deloc interesant, protestează bărbosul în timp ce-şi scotoceşte buzunarele după chibrituri. E numai deprimantă. În ceea ce mă priveşte prefer orice alt subiect.

Barba sa lungă şi stufoasă, acoperindu-i pieptul până la jumătate, seamănă cu cea a unui preot şi scriitor din manualele şcolare. Când eram elev la gimnaziu aveam obiceiul de-a maltrata figurile scriitorilor din cărţile de literatură, punându-le bărbi şi mustaţă. De-aceea şi cei mai apreciaţi, de noi, autori erau cei cu faţa cât mai curată. Nu numai eu, ci şi ceilalţi băieţi, ne ambiţionam să-i facem cât mai de nerecunoscut. Iar uneori, cuprinşi de elan, reuşeam performanţa de-a perfora hârtia cu vârful creionului. Poetul-scriitor era unul din cei ce ne dădea bătaie de cap şi, neavând încotro, ne rezumam la a-i ataşa ochelari şi o pipă în gură. Am fost foarte invidiat în ziua-n care, într-o recreaţie, le-am prezentat colegilor fotografia

scriitorului cu un plasture pe chelie şi cu un imens cercel în ureche. Pe plan local cel puţin, constituia o inovaţie.

- Intenţia mea, reia bărbosul printr-o tuse uşoară, era să vă relatez întâmplarea ce stă la originea acestei călătorii. Aşa cum, de altfel, am observat că aţi procedat şi dumneavoastră, nu văd de ce aş face tocmai eu excepţie.

- Aşa este, îşi exprimă acordul cel ce pare răstignit, la urma urmei, consider că aceste poveşti-mărturisiri, ca să le spun aşa, sunt puntea de legătură între noi şi călătoria noastră. Nu ştiu, poate mă-nşel, dar nu văd nici o altă explicaţie.

- Dacă-mi permiteţi, intervine cel cu ochelari fumurii, mult mai semnificativ mi se pare faptul de-a fi singurii călători ai acesteigarnituri. Ba mai mult decât atât, se pare că trenul nu are conductor şi, n-aş vrea să merg mai departe, dar ce părere aveţi despre existenţa sau mai bine zis inexistenţa mecanicului de locomotivă?

- Vă rog, domnilor, se opune Femeia cu eşarfă, încetaţi cu discuţia în jurul acestui subiect. E ca şi cum am cânta la propria noastră îngropăciune.

- Nu-i acelaşi lucru? Tăcând, nu vom face altceva decât să gândim aceleaşi întrebări. Am fost...

Un tunet răzbate din afară, acoperind ultimele cuvinte. Lumina din compartiment se întrerupe pentru câteva secunde, moment în care simt o mână strecurându-mi-se sub braţ. O mână rece tremurândă. Trăiesc unul din rarele momente în care regret că nu mai pot picta.

11. Despre Oglinda

-... O lume paralelă, rosti cel ce tăcuse până atunci, mângâindu-şi urechile negricioase.

- Ar fi necesare câteva detalii.

- N-ar limpezi cu nimic lucrurile!

- S-au adunat atâtea incertitudini, încât a devenit necesar răspunsul la câteva întrebări.

- Un răspuns la oricare din întrebări va provoca un set de alte incertitudini.

13. O poveste

- Pot, pot să spun şi eu o poveste?

- Sigur că puteţi, doar am convenit acest lucru încă de la început.

- Noi chiar vă rugăm să o faceţi...

- Bine, bine. Atunci vi-o spun, se hotărî cel ce părea răstignit. Este povestea fratelui meu geamăn, mai adăugă fără să schiţeze vreun gest. Fără ca măcar să clipească, să strănute sau să citească, să se scarpine în cap sau în oricare parte a corpului. Este povestea fratelui meu geamăn, preciză pentru a doua oară. Am să vi-o spun. Mi-am dat seama imediat de ce repeta mereu unele cuvinte sau expresii, ori chiar propoziţii întregi; acestea suplineau la el mimica, gesturile, tonurile şi inflexiunile vocii, ale vocii sale egale, terne, fără nuanţe, fără suişuri şi coborâşuri de volum. Repetiţia şi pauzele între cuvinte erau singurele efecte pe care le folosea în vorbire. Mărturisesc că, până atunci, nu mai auzisem niciodată povestindu-se în felul acesta.

- Fratele meu geamăn, începu cel ce părea răstignit, avea un tic nervos.

După această foarte scurtă introducere se produse o pauză, prilej cu care bărbosul îşi ceru permisiunea să-şi aprindă o ţigară, iar Femeia cu eşarfă îşi aminti că şi ea avusese, pe vremea când încă mai preda, elevi cu tot felul de ticuri nervoase, dar nu se impacinetase niciodată din cauza asta, fiind un lucru obişnuit sau oarecum obişnuit.

- Ei bine, fratele meu crâşnea din dinţi, continuă imperturbabil cel ce părea răstignit. Pe mama o enerva crâşnitul acesta din dinţi şi, într-o zi, nemaisuportând, l-a luat de mână şi l-a dus la un control psihiatric. Cu toate că îl speriau medicii, fratele meu nu s-a opus. Ar fi fost inutil. O ştia pe mama, cum de altfel o ştiam şi eu, o fire energică şi categorică; atunci când hotăra mama un lucru, acest lucru era bun hotărât, nu mai exista loc pentru nici un fel de dar, dacă, poate sau altele de acest gen. În ascuns, noi îi spuneam „zbirul" şi ni se părea o poreclă tare reuşită. Eram prea mici pentru a înţelege ce înseamnă că creşti doi copii, băieţi, pe deasupra şi gemeni, într-o situaţie materială precară şi de una singură. Spun singură căci tatăl ne murise. Ne-am trezit cu el, într-o dimineaţă, spânzurat de un bolţ ce susţinea garnişa din sufragerie În ziua aceea trebuia să aniversăm ziua noastră de naştere, împlineam 6 ani, mama făcuse prăjituri, comandase

şi două torturi cu lumânări, iar vecinul de deasupra apartamentului nostru urma să ne facă poze pentru album. De-atunci, la fiecare aniversare a zilei de naştere, mi-l amintesc pe tata atârnând nemişcat, cu mâinile încleştate de draperia gălbuie din catifea, de parcă ar fi vrut să se caţere pentru a inspira o ultimă gură de aer. M-am obişnuit atât de mult cu această imagine, încât celălalt tată, cel viu vreau să spun, a devenit o amintire confuză. Mama spunea despre el că era o fire extrem de geloasă. Mai mult chiar, susţinea că era egoist şi posesiv. Nu-şi făcea prieteni, nu invita pe nimeni în casă, pe mama o scotea rar în oraş şi n-o lăsa să-şi caute slujbă. Singura excepţie, fiindcă întotdeauna există câte o excepţie, era cel ce locuia deasupra noastră. Acesta putea veni la noi oricând ar fi poftit; la ore oricât de matinale sau oricât de târzii. Mama era foarte intrigată de abaterea tatei de la regulă în ceea ce-l privea pe vecinul nostru, dar n-a abordat niciodată subiectul. Şi aşa era tata destul de suspicios. O dată, tata ne-a spus despre vecinul nostru că era un om necăjit. A fost singura oară când ne-a vorbit despre el în absenţa acestuia. Nu ştiu cât era de necăjit. Părea mai degrabă un om liniştit, cuminte, un om aşezat. Ca fizic, avea o statură înaltă, osoasă, îl domina pe tata în înălţime; faţa îi era prelungă, obrajii îi avea supţi iar fruntea îi era brăzdată de cute mărunte şi dese. Avea şi ciudăţenii. Îi plăcea să se fumeze în apropierea lui, cu toate că nu era fumător. Birturile le frecventa destul de des. Comanda o limonadă sau un simplu pahar cu sifon pe care-l sorbea cu înghiţituri mici până-l prindea ora închiderii laolaltă cu beţivanii obişnuiţi ai localului. Abia atunci se ridica de la masă, şovăitor, cu ochii sticlind, şi pleca împleticind-se.

În astfel de momente nu urca la el în apartament, ci suna la noi. Nu spunea nimic, nu era prea vorbăreţ, lua loc într-un fotoliu şi stătea acolo. Câteodată adormea şi dimineaţa îl prindea în aceeaşi poziţie. După moartea tatei, cel ce locuia deasupra noastră a continuat să ne viziteze. În timp, mama s-a obişnuit atât de mult cu el datorită blândeţii sale, a îngăduinţei faţă de poznele pe care le făceam. De două sau de trei ori pe săptămână cerea voie mamei să ne scoată în oraş. Ne ducea la film şi ne cumpăra floricele. Bârfa nu l-a afectat sau, cel puţin pe vremea aceea, nu-l afecta, deşi numele său şi al mamei erau cunoscute în tot cartierul. Cunoscute şi

batjocurite.

14. O poveste

- Pot, pot să spun şi eu o poveste? întrebă cel ce părea răstignit. Şi pentru că nimeni nu îi răspunse, continuă. Tot ceva în legătură cu... asta pentru că mi-aţi amintit de psihiatrie, d-le, mi se adresă.

M-am decis să-l încurajez.

- Sigur, sigur că puteţi.

- Suntem chiar curioşi să... adăugă Femeia cu eşarfă oprindu-se la mijlocul frazei.

- Curioşi până la indiscreţie, interveni bărbosul încercând să înlăture momentul de stânjeneală al femeii.

- Bine. Bine. Atunci vi-o spun, se hotărî cel ce părea răstignit. Este povestea fratelui meu geamăn, preciză pentru a doua oară. Să vi-o spun.

Urmă o mică pauză, prilej cu care bărbosul îşi ceru permisiunea de a-şi aprinde o ţigară, iar eu de-a încerca încă o dată să străpung cu privirea perdeaua de apă, în eventualitatea localizării, cu aproximaţie a poziţiei în care ne aflam.

- Ei bine, reluă cel ce părea răstignit, fratele meu geamăn avea un tic nervos. Deschizând o paranteză, aş întreba: bine, bine şi ce-i cu asta? O întrebare legitimă pe care şi-o poate pune oricine dintre cei de-aici. Iar răspunsul n-ar fi decât unul singur. „Ăsta” e momentul cheie, ticul nervos al fratelui meu fiind răspunzător de tot ce s-a întâmplat în continuare şi are vreo legătură cu călătoria de faţă. Este răspunzător de destinele noastre, stând la originea unui concurs de împrejurări ce avea să ne marcheze ulterior. În ciuda faptului, şi accentuez, în ciuda faptului că, până atunci, în viaţa noastră se derulaseră câteva evenimente ce şi-ar fi putut revendica acest lucru. Da, un tic nervos, repetă cel ce părea răstignit, închizând paranteza. Ei bine, d-lor, anunţă fără să ridice sau să coboare tonul, fratele meu feamăn crâşnea din dinţi. Şi, pentru că pe mama o enerva crâşnitul acesta, într-o zi, nemaisuportîndu-l, l-a luat de mână şi l-a dus la un psihiatru. Medicul, un grăsan cu mustaţa în furculiţă, zâmbea tot timpul, etalându-şi dantura stricată. Nu, d-nă; da, d-nă; desigur, d-nă; absolut, d-nă. În cele din urmă, i-a pus câteva întrebări fratelui meu, fără nici o

legătură între ele, concluzionând că nu e nimic grav, că n-are nici pe dracu', a fost chiar expresia lui, că totul e în ordine, stimată d-nă. Totuşi, când să plecăm, a sărit de pe scaun cu multă vioiniciune pentru gabaritul său, lovindu-se cu palma peste frunte. O, da, sigur că da, d-nă. Am omis ce era mai important, copilul va rămâne la noi. Dar am înţeles că nu are nimic, s-a mirat mama de brusca întorsătură, din concluziile d-voastră, în urma consultului, am înţeles că nu necesită nici un fel de tratament mai special. Aveţi, desigur, dreptate, d-nă, numai că, vedeţi, există pericolul ca ticul să persiste sau, şi mai rău, ca el să se accentueze. Aveţi încredere în mine, nu, nu vă faceţi griji, exact, bineînţeles, numai două săptămâni, garantez, d-nă. La revedere, d-nă. Joia şi duminica, d-nă; cu plăcere. Se întâmpla pentru prima oară să fim despărţiţi pe o durată atât de îndelungată şi, cu toate că îl vizita zilnic, neţinând seama de interdicţiile programului de vizită, două săptămâni au fost pentru mine o veşnicie. În ziua când l-au externat nici n-am mai dat pe la şcoală, iar cu o noapte înainte nu închisesem ochii o clipă. Şi totuşi, la întoarcerea spre casă eram plin de energie; cântam; făceam mult zgomot atrăgându-ne priviri dezaprobatoare din partea celor pe lângă care treceam. Intrând în cartier, dar mai ales în strada pe care locuiam, privirile au devenit mai încruntate, mai tăioase, mai răutăcioase. Cu atât mai răutăcioase cu cât ne manifestam noi bucuria mai gălăgios. Nu le-am luat în seamă, ne obişnuisem cu ele, mama spunea că n-au decât să se uite până au să crape.Ne obişnuisem şi cu şuşotelile pe seama noastră şi a mamei, ne obişnuisem să fim arătaţi cu degetul, ne obişnuisem cu aluziile colegilor şi ale profesorilor de la şcoală, iar mai târziu, cu răutăţile făţişe. Ne obişnuisem până la urmă şi cu porecla de „Monştrii" care, dincolo de poreclă, era o convingere a celui ce ne-a pus-o; o convingere profesională. Ne obişnuisem ca până şi cei ce abia învăţau să vorbească să strige după noi, la îndemnul celor mai mari şi, nu rareori, la al părinţilor: „Monştrii!", „Monştrii!", invectivă menită să ne umbrească şi mai mult copilăria. Eram copii, da, copii ca toţi copiii, oameni ca toţi oamenii, fără defecte fizice, fără malformaţii. Şi totuşi, „Monştrii!". Şi ştiţi, d-lor, pentru ce eram monştri? Nu ştiţi. Şi nici nu aţi putea bănui măcar. Fiindcă, d-lor, eram gemeni. Nişte gemeni mai aparte, cum am înţeles mai târziu. Mai „speciali". Fiindcă unul

din noi semăna cu tata până aproape la identificare, iar celălalt, în aceleaşi condiţii, cu vecinul ce locuia deasupra apartamentului nostru. Dar aşa ceva este imposibil, veţi spune, aşa cum a exclamat şi un preparator de la catedra de biologie când a auzit de cazul nostru. Dacă e adevărat, a mai spus el, atunci copiii aceştia sunt nişte mici monştri. Nu curiozităţi, nu excepţii, nu accident, nu întâmplare. „Monştrii!”

15. Galbeni, albi, albaştri

Plouă. Plouă.

- Să-i spunem, un orăşel din nord, pufăie bărbosul, trimiţând câteva rotocoale de fum străveziu înspre fereastră. Un orăşel cu 10, 20, dar nu mai mult de 30 de mii de locuitori.

Plouă neîncetat de mai multe zile. Şi nopţi. N-aş vrea să se creadă că iau în derâdere (la modul gratuit) creştinismul, dar se pare că D-zeu şi-a pus în cap, fie să-i spele, fie să-i înece pe toţi păcătoşii.

16. Despre oglindă

- E numai o stare de tranzit, explică cel ce tăcuse până atunci, dar asta e ceea ce vă neliniştește.

17. Galbeni, albi, albaştri

De când ne-am îmbarcat în tren, plouă-ntruna. Cu înverşunare. Împotriva nu ştiu cui. Cu neruşinare faţă de nu ştiu cine. Însă lucrul de care mă tem cel mai mult este ca, din cauza umezelii, să nu ni se deregleze ceasurile. Am pierde noţiunea timpului şi asta ar fi, iată, un incident destul de grav. Poate cel mai grav.

- În imobil locuiau trei familii. Dintre ele, numai cea a soţilor P. fiind compusă din două persoane, celelalte fiind reprezentate de câte una singură. Respectiv, d-na Ur, am înţeles că Ur era doar prescurtarea numelui său întreg; şi unchiul meu, în fapt, un văr mai îndepărtat al bunicului, unchi la a cărui gîzduire am apelat cu atâta disperare.

18. Despre oglindă

- Vă asigur că e numai o stare de tranzit, explică cel ce tăcuse până atunci, dacă asta e ceea ce vă neliniştește atâta.

19. Galbeni, albi, albaştri

- Eram urmărit pentru falsificarea de bancnote. Infracţiune, aşa cum ştiţi,

foarte aspru pedepsită de lege. Tocmai de aceea alesesem acel orăşel, fiind unul din punctele cele mai îndepărtate de capitală. Încă din prima zi, unchiul meu a hotărât să mă prezinte vecinilor cu care întreţinea relaţii cordiale. Atât de cordiale încât îşi făcuseră un tabiet în a se reuni seară de seară pentru a lua masa împreună, în apartamentul venerabilei d-ne Ur. Masă ce se încheia de fiecare dată cu o partidă de wist. Jucaţi wist? a fost, de altfel, prima întrebare pe care mi-au pus-o după ce am fost prezentat. Wistul se poate juca şi în cinci, m-au asigurat, ba chiar ar fi mai interesant. Şi, cu toate că mă descurcam bine la acest joc de cărţi, am refuzat să particip preferând rolul de spectator. Mi s-a părut că e mult mai politicos aşa. Eram, totuşi, un străin pe care abia âl cunoscuseră. Am acceptat în schimb, la insistenţele d-nei Ur, câteva păhărele dintr-un lichior de casă. Încet-încet, atmosfera a început să se destindă, iar eu să devin mult mai degajat. Aşa se face că, în cele din urmă, i-am asigurat de participarea mea la joc în seara următoare. Nimic, şi aş accentua acest lucru, apăsă bărbosul pe cuvinte, nimic nu lăsa să se întrevadă evenimentul, cu totul ieşit din comun, ce avea să se petreacă peste câteva minute.

- Aţi păţit ceva, d-le? întreabă Femeia cu eşarfă cuprinzându-şi înfrigurată umerii.

- N-am păţit nimic, o linişteşte bărbosul. Un moment doar am avut senzaţia că trăiesc o parte a trecutului. Mi se întâmplă destul de rar. E o senzaţie foarte bizară.

- Îmi pare rău, n-a fost în intenţia mea să vă deranjez.

- Dar nu m-aţi deranjat deloc. Nu. Dimpotrivă.

- Dacă-mi permiteţi şi mie o scurtă digresiune, intervine cel cu ochelari fumurii.

- Cum să nu, d-le.

- Despre povestea cu falsul. Dacă nu mă înşel, acum vreo 30 de ani, au apărut în presa vremii mai multe articole cu acest caz. S-a făcut multă vâlvă în legătură cu el. Ceea ce a şocat cel mai tare a fost faptul că, în toată afacerea, nu era amestecată decât o singură persoană. Mai mult decât atât. Persoana respectivă, a cărei fotografie era inserată şi ea pe paginile diverselor cotidiane, avea doar 18 ani.

- Era fotografia mea, recunoaşte bărbosul. A fost difuzată de mai toate ziarele de atunci. Se oferea şi o recompensă pentru cel ce ar fi putut da orice fel de indicii care să ducă la arestarea mea. A fost o hăituială în toată regula.

- Mi se pare că aţi fost prins destul de repede.

- Aici vă înşelaţi, îmi pare rău că trebuie să vă contrazic. N-o spun din mândrie, căci nu sunt deloc mândru şi nici n-aş avea motive să fiu. N-am avut nici o circumstanţă atenuantă la ceea ce am făcut, singura care a invocat-o apărarea a fost cea a vârstei, vârstă de care, în final, nici nu s-a ţinut seama. Însă de prins n-a fost vorba. Tocmai aici e farsa întregii poveşti. Spun farsa pentru că, de fapt, m-am predat singur. Tocmai motivul pentru care ne-am predat mi-a marcat viaţa şi nu detenţia, cum s-ar putea crede.

20. Povesteşte femeia cu eşarfă

Femeia îşi cuprinse umerii slăbănogi şi înguşti şi osoşi. Şi spuse:

- Am avut odată un elev al cărui nume i se potrivea de minune. Îl chema Omuleţ. Era mic şi plăpând şi părea abia ieşit din găoace. În isteţime însă, îi depăşea pe toţi cei de vârsta lui şi nu numai. Ceea ce era mai minunat la el era faptul că ştia să recite poezii. Închipuiţi-vă, la vârsta lui, să memoreze peste o sută. El susţinea că unele erau compoziţii propri, dar asta părea absurd, chiar ieşit din comun. Îmi recita câte o poezie în fiecare zi, fără să-l mai îndemn. Şi cu toate că nu credeam în posibilităţile sale de a compune n-am reuşit niciodată să identific nici măcar câteva versuri cunoscute. Doar vagi asemănări cu un autor sau altul. De cele mai multe ori poemele sale presupuneau cunoştinţe şi cultură proprii oamenilor maturi, nicidecum unui copil de şase ani. Unele din ele, având caracter erotic, indicau o oarecare experienţă a vieţii pe care Omuleţ n-avea de unde s-o aibă. Acestea, împreună cu cele al căror filon izvora din mitologie, erau cele mai surprinzătoare. În acest sens v-aş putea da un exemplu semnificativ. Dacă se poate...

Avea o privire atât de pierdută încât ne-am exprimat cu toţii dorinţa de a asculta. I-am urmărit degetele mâinii, lungi şi albe, aproape translucide. La fel ca şi data trecută, lecturarea poeziei îi producea o puternică emoţie, neputând să-şi reţină tremurul vocii, aşa încât, vorbele sale păreau mai

mult cântate.

NEFÂRTATUL

Fârtatul medita în mijlocul înghemuirii copleşit de revelaţie

Numi revelaţia lumină o pipăi şi văzu că e bună şi a fost lumină

El se lăsă emoţionat pe vine motiv pentru care se răsturnă pe poala muntelui şi-şi sfâşie veştmintele

Aşa a început primul vid de creaţie

Când se dezmetici dădu nas în nas cu un Călăreţ pe Dunăre

- Omule omule, lăcrimă Fârtatul, îţi place lumina asta caldă şi blândă?

Are un cusur rosti Călăreţul pe Dunăre descălecând

- De unde vii?

- De pe Danubiu

- Bucură-te am adus lumină

Omul încălecă şi nu mai spuse nimic

Omul plecă unduindu-şi pletele-n vânt

Vântu-i bătea prin plete despletindu-i-le

Fârtatul îl privi până se sătură.

Apoi căzu printr-un con al muntelui

- Unde sunt aici?

- Aici eşti aici. Bine-ai venit! Tocmai am zămislit întunericul şi nu ştiu ce să fac cu el

- Bine te-am găsit, o, Nefârtate!

21. Povesteşte femeia cu eşarfă

Şi spuse:

- A fost odată un omuleţ. Mic şi negricios. Un omuleţ plăpând şi timid, aşa cum sunt toţi omuleţii. Şi cu toate acestea, atât de deosebit de semenii săi. Atât de...atât de isteţ, de matur, de... nici nu ştiu cum să... A fost odată şi o învăţătoare. Obişnuită, ca toate învăţătoarele. Cel puţin până în momentul în care debutează povestea. O învăţătoare care îşi îndrăgea elevii şi îşi iubea meseria. O învăţătoare singuratică, retrasă, ce nu cerea altceva decât să fie lăsată să-şi vadă de propria-i chemare unde-şi concentrase tot echilibrul interior. Deşi văduvită de natură, având un picior cu două degete mai scurt decât celălalt, nu lăsa să se observe faptul că ar suferi de vreun

complex. Şi nimic n-o împiedica să nu fie un cadru didactic plin de abnegaţie şi însufleţire.

Femeia cu eşarfă îşi strânse mai bine pardesiul pe umerii slabi şi osoşi. Şi continuă:

- Cele două personaje aveau să se cunoască cu ocazia începerii unui nou an şcolar, într-o zi însorită de septembrie. Mai târziu, această întâlnire învăţătoarea şi-o va aminti ca pe cel mai minunat eveniment al vieţii ei. Iată, pe scurt, povestea pe care unul din personaje a retrăit-o de atâtea ori în singurătatea şi mediocritatea locuinţei şi care, aş spune, fără să greşesc prea mult, că, în ultima parte a vieţii, a constituit una din puţinele sale resurse sufleteşti. Totul a început în acea primă zi de şcoală când, în urma unui scurt dialog, omuleţul i-a recitat învăţătoarei sale o poezie. O am la mine, ne asigură femeia cu eşarfă indicând cu degetul o poşetă minusculă ce-i atârna pe umăr, am să v-o citesc, poate, ceva mai târziu. A fost doar prima poezie dintr-un set întreg ce avea să i le recite pe parcursul următoarelor zile şi prin care avea s-o farmece într-un mod atât de ciudat şi misterios. Pe scurt, omuleţul, deşi în vârstă de numai 6 ani, judeca şi se comporta ca un matur. Nu numai că ştia să scrie şi să se folosească de operaţii matematice complexe, dar avea şi aptitudini artistice; ceea ce învăţătoarei i-a fost greu să accepte o vreme; era de neimaginat. Mai mult decât atât, sugera o cultură generală solidă, fapt ce a uluit conducerea şcolii precum şi o comisie din partea inspectoratului şcolar teritorial. S-a mers chiar până la informarea ministerului şi... şi... Dar sunt atât de... Numai readucându-mi aminte, vedeţi, numai reamintindu-mi. În fapt povestea e mult mai simplă decât, nici măcar nu e nevoie de o gradare a, foarte pe scurt şi paradoxal, aceste calităţi ale lui Omuleţ trec într-un plan secundar. Vreau să spun, o altă latură a sa m-a făcut să, şi despre asta aş dori să vă povestesc. Totul a început atunci când omuleţ, deşi nu trecuseră prea multe zile de la debutul noului an şcolar, m-a rugat să-l însoţesc după terminarea orelor într-o plimbare prin parcul botanic, făcând abstracţie, intenţionat?, de mersul meu pendulat şi greoi. DEoarece, a motivat el în timp ce-şi pierdea privirea printre reclamele vitrinelor, tatăl său era atât de prins cu probleme de serviciu încât nu mai avea timp să se ocupe de el. Decât foarte, foarte rar.

Îmi lipseşte exact lucrul de care un copil, chiar şi minune cum sunt eu şi cum conştient sunt că sunt, are cea mai mare nevoie, mi-a spus prinzându-mi mâna, mai mult agăţându-se de ea, aşa cum, de obicei, face un om pe cale de a se îneca. Astfel, am aflat că Omuleţ nu-şi recunoscuse mama, nu auzise şi nu i se vorbise nicicând despre ea, nu-i simţise niciodată căldura, mângâierea. Şi nu ştiu cum, şi nici prin ce mecanism anume, cuvintele lui m-au izbit, da, acesta e termenul, m-au izbit în tot ce exista mai sensibil şi mai... şi m-am oprit în plin trotuar, aveam senzaţia că ceva s-a rupt, a plesnit, ceva ca o membrană subţire dar rezistentă până în clipa aceea, ceva ca o plăcere paralizantă dar şi eliberatoare în acelaşi timp; m-am oprit în plin trotuar şi mi-am spus, iată. O fiinţă, mi-am zis, care îţi solicită... care are nevoie de tine, doamnă domnişoară. Care are nevoie, ca-n îndrăzneţele tale visuri, de ceea ce e feminin în tine, de sensibilitate, de afectiviate, de iubire şi dragoste. Şi ceva s-a rupt. În mine. Atunci. Pe trotuar. Ceva a plesnit. Provocându-mi o... nemaintâlnită. Mai târziu aveam să-mi dau seama că fusese clipa când am devenit femeie. Mă împlinisem. Mă împlinise. Omuleţ provocase iniţierea unui alt rost în viaţă. Din momentul acela eram gata să sacrific orice pentru el. Eram gata să-l divinizez. Dacă n-am şi făcut-o. Şi de aceea. Şi tocmai de aceea. Dispariţia sa, pentru că am uitat să vă spun. Omuleţ a dispărut în ultima lună a trimestrului. A dispărut, aşa cum se dispare, cum dispar uneori oamenii. M-a dat peste cap. Era să-mi iau, am fost în pragul de-a-mi lua. De neimaginat. Să dispară din viaţa mea tocmai când... Şi apoi interminabilele discuţii ale colegilor. Şi disecări pe marginea subiectului. Unii au fost de părere că Omuleţ murise. Din cauza autoconsumării. Îşi consumase energia printr-un proces, nu-mi amintesc cum l-au denumit ei, ceva diabolic, de conversie. Şi că s-a tot micşorat până, ireversibil, la dispariţie. Şi alte şi alte ipoteze. O adevărată competiţie. Fără nici un menajament, pentru ei eu nereprezentând altceva decât o handicapată. După care, viaţa mi-a devenit o perpetuă căutare. Apoi aşteptare. Apoi încrâncenare. Apoi, de la capăt.

22. Despre oglindă

- Sfârşitul poveştii dintre Omuleţ şi învăţătoare nu are sfârşit.

23. Povesteşte femeia cu eşarfă

Femeia îşi potrivi mai bine pardesiul pe umerii slăbănogi şi înguşti şi osoşi. Şi povesti:

- Am început prin a-l căuta la adresa înscrisă în catalog. Numele străzii, Gramineea, de fapt aleea Gramineea, îmi trezea vag câteva amintiri, probabil din copilărie. Amintiri, desigur, triste. Ori de câte ori treceam prin locuri în care nu fusesem încă remarcată, eram privită ca o fiinţă abia căzută din lună. Din cauza mersului, deşi în copilărie nu mă pendulam cu atâta amplitudine. Trei ore am colindat aleea de la un capăt la altul fără să identificnumărul de casă ce mă interesa. În mod foarte straniu, numerele nu erau dispuse în ordine crescătoare, ci cu totul la voia întâmplării. Această ciudăţenie mi s-a părut de rău augur, fapt care mi s-a şi confirmat în cele din urmă. Casa pe care o căutaţi d-voastră, mi-a răspuns un bătrân căruia i-am solicitat informaţii explicându-i nedumerirea mea, a fost demolată acum mai bine de douăzeci de ani. Era o dărăpănătură. În locul ei a fost construită o rampă pentru spălarea containerelor, cred că aţi remarcat-o. O şi remarcasem, desigur, numai că n-am mai avut puterea să i-o şi spun. Surpriza mă năucise, lăsându-mă fără replică. Aşa cum aveau să mă năucească şi cele viitoare. Pot spune, neexagerând cu nimic, că am avut parte de o mulţime de astfel de surprize şi lovituri ce mi-au slăbit forţele, mi-au distrus moralul, aducându-mă la stări depresive şi, în ultimă instanţă, la internarea într-un spital de... Dar lovitura cea mai puternică aveam s-o recepţionez chiar în timpul perioadei de convalescenţă şi tocmai din partea lui Omuleţ care, iată, după mai bine de un an, dădea primul său semn. E vorba de o scrisoare, dacă-mi daţi voie, şi cu asta voi încheia şi povestirea, o să v-o citesc în original. I-am recunoscut scrisul imediat şi, aşa, fără s-o mai deschid, am început să o sărut bucăţică cu bucăţică, plângând şi râzând în acelaşi timp. În acel moment păream cu adevărat nebună, dar nebună, nu-i aşa, de bucurie. Şi cu cât a fost bucuria mai mare, cu atât mai puternic a fost şocul la terminarea lecturii.

Cu degetele subţiri şi lungi şi translucid de albe, femeia despături hârtia îngălbenită de câte ori fusese întoarsă pe toate feţele, poate şi stropită cu lacrimi, şi citi:

„Doamnă domnişoară, nu vă mai chinuiţi. Şi nu mă mai căutaţi. E în

zadar. N-am avut, niciodată, o existenţă fizică reală. Nu sunt decât o proiecţie parţial materializată a propriei d-voastră imaginaţii hipersensibilizate şi, într-un fel, bolnave. Încercaţi să vă îngrijiţi sufletul şi să vă reeducaţi spiritul.

Omuleţ nu există.”

24. Galbeni, albi, albaştri

- Partida de wist tocmai urma să se încheie când am auzit cu toţii o puternică bătaie în uşă. S-au privit între ei, uluiţi, i-am privit şi eu mai puţin uluit. „N-a închis nimeni jos la intrare?” a întrebat doamna Ur, palidă. „Cu mâna mea”, a asigurat-o d-l P, la fel de palid şi el. Eu înţepenisem cu dama de caro în mână, după care uşa s-a deschis şi în cadrul ei şi-a făcut apariţia un bărbat. Un străin. Am înţeles imediat că nu-l cnoştea nici unul. După mutrele lor lungite. „Să mergem, d-le P”, au fost cuvintele sale în loc de bună seara, mai ceva ca un coşmar, dacă-mi permiteţi aş mai aprinde o ţigară, mărturisesc că tremuram din toate încheieturile, mă aşteptam din clipă în clipă să-mi spună şi mie acelaşi lucru, căci vocea sa metalică, siguranţa şi stăpânirea de sine, o anume căutătură a privirii precum şi alte câteva detalii nu lăsau nici un echivoc. „Să mergem, d-le P”, a spus fără nici o altă introducere.

25. Suzana vrăjitoarea

Răspuns:

mai mult, sau altfel, decât o eliberare. Decât o descătuşare. Nu găsesc termenul cel mai potrivit. Poate, revenire? Pentru că nici n-aş vrea să sar peste cal. Într-un interviu precedent vă vorbeam de ridicarea cortinei, risipirea ceţii, prăbuşirea unui zid. Va trebui să reconsider totul pentru că, şi mai repet o dată, moartea Suzanei a însemnat mult mai mult, aş spune că a fost ceva hotărâtor la fel ca şi întâlnirea cu ea.

Întrebare:

credeţi că acţiunea Suzanei asupra d-voastră a fost malefică?

Răspuns:

din câte-mi aduc aminte, am convenit să nu mai revenim la acest punct. Pe de altă parte, răspunsul transpare din celelalte întrebări. N-aveţi decât să trageţi singuri concluzii. Oricum, fiecare gest sau cuvânt mi-au fost

interpretate şi reinterpretate, tălmăcite şi răstălmăcite.

Răspuns:

în al doilea rând, nu pot scăpa nici eu de subiectivism. Problema mă preocupă atât de intens încât n-o pot privi decât dinlăuntrul ei. Ceea ce pot însă (şi am făcut-o în atâtea rânduri) să afirm cu certitudine, este faptul că înainte de a mă interna eram un pictor mediocru.

Răspuns:

eu aş corecta formularea, aş spune că mă plimbam pur şi simplu. Mă aflam sub tensiunea aşteptării. Urma să se întrunească o comisie de medici care să decidă dacă voi fi sau nu externat.

Întrebare:

decizia comisiei a fost...

Răspuns:

decizia comisiei a fost cea care-a fost. E-adevărat că prin injusteţea ei, mi-a creat la un moment dat o situaţie favorabilă. Dar pentru foarte scurt timp.

Răspuns:

doar n-am ucis-o eu pe Suzana. E absurd să crezi că cineva poate ucide un mort. După sinuciderea Suzanei s-a întocmit un certificat de deces, iar corpul a fost supus autopsiei. Nemaiavând pe nimeni în familie a fost înmormântată în sat. AU participat câţiva dintre localnici şi o delegaţie a sanatoriului în care mă aflam şi eu. Deşi slujba a fost scurtă, lapidară, ea a constituit un act oficial şi înregistrat ca atare în dosare speciale pentru astfel de ocazii. În acest sens, vă întreb eu pe dumneavoastră, ce s-a întâmplat cu toate aceste acte doveditoare? Cum se poate interpreta amnezia participanţilor la înmormântare în frunte cu însuşi slujitorul bisericii?

Răspuns:

desigur că nu. Pânzele, împreună cu celelalte obiecte personale, le trimisesem deja, prin poştă, unei cunoştinţe. Cred că a fost gestul cel mai inspirat pe care l-am comis vreodată. Pentru că, din el, au rezultat cele două consecinţe atât de importante pentru mine.

Întrebare.

ce ne mai puteţi spune despre proces? Poate c+teva detalii sau observaţii

care v-au scăpat până acum...

Răspuns:

exact!

Răspuns:

am auzit frunzele foşnind. Aşteptarea, tensiunea. Apoi paşii. Apoi apariţia Suzanei. Goală. Cu braţele desfăcute larg, chemându-mă, parcă, într-o îmbrăţişare mai posesivă şi mai pătimaşă ca oricând. Simbol al urâţeniei. Sluţenie dusă până la fascinaţie. Despletită, adusă de spate şi crăcănată, cu sânii alungiţi şi flasci bălăbănindu-i-se deasupra pântecelui şi-a sexului zbârcit şi crestat. Cu privirea urduroasă, dar plină de poftă, cu... Nu te apropia! am strigat, nu te apropia, vrăjitoareo!

Întrebare:

ce credeţi despre moartea mai mult sau mai puţin naturală, imediat după proces, a avocatului care v-a apărat?

Răspuns:

am strâns-o de gât. Strigam „Vrăjitoareo!" şi-o strângeam cu amândouă mâinile, de gât. Până când am simţit că devine moale, moale de tot. Moartă, părea şi mai urâtă.

Răspuns ştiţi prea bine. O înscenare perfectă. Alt certificat de deces, altă autopsie („Moartă prin sufocare"!), altă înmormântare. Toate se repetau cu diferenţa că sinuciderea devenise asasinat. O concentrare de forţe împotriva mea. Şi, ca să nu uit, din această concentrare n-a lipsit nici aportul, major în ceea ce privea discreditarea mea publică, al presei.

Răspuns:

nu răspund niciodată la ultima întrebare. Din consecvenţă, din superstiţie sau, după părerea unora din colegii d-voastră, din prostie.

Răspuns:

dacă doriţi să fie penultima, atunci, cu plăcere.

26. Galbeni, albi, albaştri

- Omul acela, pufăi bărbosul, străinul de care vă povesteam; cu privirea sa tăioasă şi îngheţată; cu vocea metalică, inflexibilă; înalt, osos, zvelt; cu părul scurt dar îngrijit; ţinută impecabilă; pentru oricine ar fi fost clar că reprezenta securitatea statului, deşi, după mai mulţi ani, aveam să aflu că

nu, că mă înşelasem. Ei bine, omul acesta ne-a băgat pe toţi în sperieţi, iar, în ceea ce mă priveşte, prin faptul că eram mult mai tânăr, am... nu ştiu dacă o să mă înţelegeţi, din această întâmplare mi se trag acele tulburări psihice (eu, personal, le-am numit revelaţii) de mai târziu. Tulburări ce vor sta la baza percepţiei şi apoi identificării galben-albaştrilor. Aceştia, la rândul lor, tulburând mintea (şi stimulând imaginaţia) atâtor milioane de oameni.

27. Despre oglindă

- Povestea galben-albi-albaştrilor nu are sfârşit.

28. Galbeni, albi, albaştri

- După fiecare vizită a necunoscutului perfecţionam încuietorile şi zăvoarele cu toate că începuse să-mi devină tot mai clară zădărnicia eforturilor mele, ceea ce îmi provoca o senzaţie... aceeaşi senzaţie pe care trebuie s-o fi resimţit şi Sisif în timp ce împingea pietroiul la deal.

În ultima seară pe care am petrecut-o acolo, ploua ca şi acum, zgomotos, dezlănţuit şi interminabil, rămăsesem doar eu şi cu doamna P. Eram în aceeaşi încăpere din prima seară, la aceeaşi masă de joc, aşteptând clipa fatidică, minutarul ceasornicului a cărui cursă nu mai putea fi oprită, aşteptând să apară călăul (destinul, după părerea doamnei P), străinul, necunoscutul, misteriosul domn, cum misterios devenise totul în acest imobil şi, poate, în primul rând, atitudinea locatarilor săi.

Formula era de fiecare dată aceeaşi, „să mergem, d-le sau d-nă X”. Nici mandat de arestare, nici explicaţie, nici învinuire, numai acel „să mergem” pe care cel vizat îl urma fără împotrivire, fără să ridice vrei problemă. Nu, muţenia şi resemnarea pe care-o afişau nu era deloc sfidătoare ci apăsătoare. Pentru mine era de neînţeles. Ca şi cum aşteptau sau se aşteptau mai de mult la un astfel de eveniment şi s-au înţeles între ei să nu vorbească nimănui, să nu dea nici o lămurire, nici un indiciu, lăsându-mă să mă frământ de unul singur, să-mi pun singur întrebări şi să-mi caut singur răspunsurile.

Eram în aceeaşi încăpere, aşezat la aceeaşi masă de joc ca şi în prima seară, o altă ciudăţenie, tabiet împins până la absurd. În timp ce pe mine mă preocupa cine e, de unde venea, cine l-a trimis, pe unde intra, în ciuda

eforturilor mele de a-i bara calea, sau cum putea intra pe uşa încuiată şi zăvorâtă pe dinăuntru printr-o simplă apăsare de clanţă şi cum reuşea să apară întotdeauna la aceeaşi oră, exact la bătaia pendulului, şi-aşa mai departe, iar ei nu voiau să ştie decât de jocul lor de cărţi ca şi cum ar fi fost programaţi, asemeni unui calculator, să nu se abată de la program indiferent de ce anomalie ar putea interveni în viaţa lor.

Eram în aceeaşi încăpere, alături de d-na P, la aceeaşi masă de joc. Ce jucam? cred că şeptică sau tabinet, sau mai ştiu eu ce, căci aruncam cărţile prosteşte. Din când în când umpleam paharele cu coniac, eşti mult mai liniştit când eşti ameţit de alcool, îi spuneam d-nei P; beam amândoi nebuneşte pahar după pahar şi nu ne puteam ameţi şi făceam de noi de frică.

În dimineaţa, şi-apoi în după-amiaza acelei zile, bătusem toate uşile şi ferestrele în cuie, le întărisem cu drugi de fier şi proptisem în dreptul lor dulapuri masive. Mai mult nu puteam face, iar în gaura de şarpe nu ne puteam ascunde.

29. O poveste

- Dacă nu aveţi nimic împotrivă, se hotărî cel ce părea răstignit, o să vă spun şi eu o poveste. E vorba de povestea fratelui meu geamăn. Fratele meu geamăn avea un tic nervos. Crâşnea dinţii. Tic pe care mama lui nu i-l putea suporta, spunea că parcă-i pileşte cineva creierii, de-aceea, într-o bună zi, l-a luat de mână şi l-a dus la policlinică în vederea unui consult psihiatric. Dar copilul nu are nimic, d-nă, i-a atras medicul atenţia, la vârsta lui e ceva obişnuit, va trece de la sine, n-are nevoie decât de puţină linişte. Însă mama a insistat să-i facă un tratament; că ea nu mai putea suporta să-l audă crâşnind, că are să-i zdrobească dantura, că o să rămână fără dinţi, şi atâta l-a îmbrobodit pe medic până când acesta a consimţit să-l vindece pe fratele meu. În acest scop i-a făcut internarea în spital, internare la care eu am protestat deoarece nu mai fusesem niciodată despărţiţi unul de altul şi nu vă mai spun în ce stare m-am despărţit de el ştiind că-l las singur şi ştiind că voi rămâne singur. Tratamentul a durat două săptămâni şi, aşa cum avea să se dovedească, a fost nefast pentru fratele meu; o spun cu mâna pe inimă, pentru că, deşi, trebuie să recunosc, a scăpat de crâşnitul

dinţilor, la numai câteva zile după externare s-a molipsit de alt tic. A început să scuipe. O făcea el şi înainte, dar numai când ne întreceam cine scuipa mai departe, mai la ţintă sau mai ştiu eu ce alt joc, însă acum scuipa altfel, mai mărunt parcă şi mai des. O făcea îndeosebi atunci când vorbea. Spunea trei cuvinte şi ptiu, ptiu, ptiu. Şi iar mai spunea trei cuvinte şi iar ptiu, ptiu, ptiu. Încât mama s-a văzut nevoită să-l ducă din nou la psihiatrul acela. De data aceasta au fost de acord amândoi că trebuie reinternat, ceea ce a şi urmat. Încă două săptămâni de tratament pe capul fratelui meu, ce-i drept împotriva scuipatului, un tic mult mai evident ddecât precedentul. După externare, bucuroasă că fratele meu se vindecase, mama i-a cumpărat o uniformă nouă, apoi am mers cu toţii la un film western, pe care noi îl mai văzusem de două ori deja, fără ştirea ei, în două zile consecutive când chiulisem de la şcoală. Numai că bucuria mamei n-a ţinut prea mult; până în ziua următoare când fratele meu a trecut la pocnitul degetelor. Le pocnea aşa, ca într-un dans popular, aşa cum le pocneşti la o nuntă după ce, în prealabil, ai mai tras şi câteva pahare la măsea, adică mai cu foc. Singura diferenţă era că fratele meu le pocnea ceva mai des, din ce în ce mai des. Închipuiţi-vă ce mutră a făcut mama şi cum şi-a pus mâinile în cap. Pentru a treia oară ne-am prezentat la psihiatru. Era nervoasă şi pornită pe el. L-a luat tare ridicând tonul mai mult decât s-ar fi cuvenit sau decât ar fi fost necesar să se facă auzită. Întrevederea a fost mai lungă ca de obicei, iar în urma ei verdictul a fost înspăimântător. 3 luni. 3 luni avea nevoie d-l doctor pentru a-l vindeca şi de data aceasta pe fratele meu. 3 luni şi vă asigur că va fi bine, absolut sigur, voi apela la o tehnică modernă, tocmai ne-a sosit de peste hotare... De peste hotare? a întrebat mama încă pusă pe harţă. De peste cele din răsărit, a riscat medicul adevărul şi trebuie să spun că spre norocul său, căci mama avea o părere tare proastă despre occidentali, de care spunea că sunt o bandă de narcomani cu toţii.

30. O poveste

- Mai pocneşti din degete? l-a întrebat mama, iar fratele meu a răspuns că nu mai pocneşte şi a clipit bucuros din pleoape. Atunci să mergem, am luat bilete la circ, la care fratele meu i-a multumit frumos şi iar a clipit, tot bucuros şi tot din pleoape. Ce mai e şi cu clipitul ăsta? l-a luat mama la rost,

el i-a răspuns că nu ştie şi că nici nu-şi dă seama ce face. Şi iar a clipit. Din pleoape. Medicul, care era de faţă la discuţie, a încercat să se retragă discret, ănsă mama i-a observat manevra şi, astfel, încăierarea n-a mai putut fi evitată. A fost alarmat întreg personalul spitalului. În cele din urmă ne-am trezit cu mama în cămaşă de forţă. Şi au ţinut-o până a doua zi, cînd s-a mai calmat şi i-au dat drumul acasă. Niciodată, dar niciodată, a ţinut să sublinieze ea, nu mai vreau să am de-a face cu nebuni ce-şi spun medici psihiatri. S-a şi jurat, pe cruce şi pe Biblie, nici dacă ştiu că o s-ajungă să clipească întruna, a mai adăugat. Şi parcă ar fi avut gură rea, căci, cu timpul, fratele meu a început să clipească din ce în ce mai des, ajungând s-o facă, până la urmă, continuu, fără oprire.

31. Despre oglindă

- V-aş putea spune că în Oglinda nu plouă niciodată, dar n-am să v-o spun eu, spuse cel ce tăcuse până atunci.

32. Povesteste femeia cu esarfă

CĂLĂREŢUL PRIN TIMP

Te-am observat. Râdeai pe marginea iubirii părea un muget al mării pieptul tău săltând

Şi ca un gând veneam înconjurându-ţi mijlocul într-o alunecare de coapse fără sfârşit

Calul mă aştepta bătând nebuneşte şi hohotind chemări disperate

„Stăpânul meu! - vino-ţi în fire hai să plecăm”

Dar eu creşteam tulpină din pântecul tău rarefiat înălţându-mă spre inimă printre sâni prefăcându-mă liană în jurul gâtului tău

Sălbatic mă striga armăsarul

„Stăpâne hai să plecăm; mai avem atâta de mers prin infinit şi mi-e teamă că nu vom mai ajunge”

Nu, murgule, călătoria s-a sfârşit nu vezi?

e capătul infinitului aici

Şi mi-am găsit himera

Şi treci tu dincolo de sfârşit

33. Despre oglindă

34. Despre oglindă

- Călătoria spre Oglinda nu are sfârşit.

35. Povesteşte cel cu ochelarii fumurii

Aşa este, confirmă cel cu ochelari fumurii scoţându-şi ochelarii. Eu sunt fratele geamăn. Şi pentru că următoarea întrebare se formulă aproape singură, răspunse. Mai clipesc şi acum. Dacă nu se observă, e din cauza frecvenţei foarte mari. Zâmbi forţat, în realitate jenat de propria sa performanţă, în timp ce-şi reaşează ochelarii pe nas. După care, întorcându-şi privirea, îşi observă fratele, dormind cu gura întredeschisă.

- Întotdeauna adoarme când se forţează. A vorbit prea mult.

- De la începutul călătoriei şi până acum nu s-a clintit nici cu un milimetru, am remarcat. Privindu-l cum doarme, aş spune că pare mai neclintit ca o statuie.

- E paralizat. Nu-şi poate mişca decât ochii şi gura, ne reaminti cel cu ochelari fumurii. Nici măcar capul nu şi-l poate clătina. Soarta a fost cu el nemiloasă. Sau cruzimea galbeni-alb-albaştrilor prea dură, i se adresă bărbăsului. După ipoteza d-voastră.

- Din păcate, certitudine, replică bărbăsul accentuându-şi cuvintele cu gravitate.

- Fie şi cu certitudine, se resemnă cel cu ochelari fumurii, şi aşa nu mai are prea multă importanţă. Apoi schimbă vorba. AŢi observat cum a adormit, brusc, la jumătatea cuvântului? O să edeţi, când se va trezi va relua povestea exact de unde a lăsat-o, de la chiar frântura acelui cuvânt.

- E ceva cu adevărat extraordinar, şopti bărbosul, parcă nevenindu-i să creadă.

- Povestea vieţii sale e şi mai extraordinară.

- Şi nu ne-o povestiţi? întrebă Femeia cu eşarfă, zgribulindu-se.

- Să v-o povestesc? De ce nu? admise cel cu ochelari fumurii.

Povesteşte cel cu ochelari fumurii

- Atunci ascultaţi!

37. O poveste

38.

39.